

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 8 listopada 2017 r.

Pozycja 227

POSTANOWIENIE z dnia 9 lutego 2017 r. Sygn. akt Ts 241/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Henryk Cioch,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej G.W. w sprawie zgodności:

art. 42 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137) z art. 10 w związku z art. 175 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 w związku z art. 178 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 19 listopada 2016 r. (data nadania) G.W. (dalej: skarżący) wystąpił o stwierdzenie, że art. 42 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2016. poz. 1137; dalej: k.k.) w zakresie, w jakim „przy wykonaniu konstytucyjnej kompetencji sądu do sprawowania wymiaru sprawiedliwości w istotny sposób ogranicza sądom realizację zasady indywidualizacji sankcji karnej, jak również całkowicie odbiera sędziemu *in concreto* możliwość swobodnego wymierzania kary w oparciu o przepisy rozdziału VI Kodeksu karnego, w tym przede wszystkim w oparciu o art. 53 § 1 k.k.”, jest niezgodny z art. 10 w związku z art. 175 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 w związku z art. 178 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującą sprawą. Wyrokiem z marca 2016 r. Sąd Rejonowy w L. (dalej: Sąd Rejonowy w L.) uznał skarżącego za winnego popełnienia przestępstwa z art. 178a § 4 k.k. i za to wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności. Ponadto na podstawie art. 42 § 3 k.k. orzekł on wobec skarżącego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio, a na podstawie art. 43a § 2 k.k. zasądził od niego świadczenie pieniężne w kwocie 10 000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Sąd Rejonowy w L. zaliczył skarżącemu na poczet orzeczonego zakazu okres zatrzymania prawa jazdy od 9 września 2015 r., zwolnił także skarżącego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych. Od powyższego orzeczenia apelacje wnieśli skarżący i prokurator. Wyrokiem z lipca 2016 r. Sąd Okręgowy w J. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok oraz rozstrzygnął o kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze.

Skarżący zarzucił zakwestionowanemu w skardze art. 42 § 3 k.k., że ze względu na wprowadzenie obligatoryjnego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio w stosunku do sprawców przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k. „stanowi istotne ograniczenie konstytucyjnej kompetencji sądu do sprawowania wymiaru sprawiedliwości, albowiem w sposób istotny ogranicza zasadę indywidualizacji sankcji karnej, prowadząc finalnie (...) do automatyzmu i schematyzmu orzekania, jak również całkowicie odbiera sędziemu możliwość wpływania na wymiar kary”. Innymi słowy, skarżący utrzymuje, że przepis ten uniemożliwia sądowi swobodne – tj. według swego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę (art. 53 § 1 k.k.) – wymierzenie kary odpowiadającej charakterowi i okolicznościom czynu, a także właściwościom i warunkom osobistym sprawcy.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) do postępowań przed Trybunałem wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym stosuje się przepisy tej ustawy. Skoro postępowanie zainicjowane skargą skarżącego nie zostało zakończone do dnia 3 stycznia 2017 r., tzn. dnia wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: ustawa o TK), to zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tej skargi określają przepisy ustawy o TK.

2. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji skargę konstytucyjną może wnieść „każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone”. Oznacza to, że warunkiem złożenia skargi jest nie każde naruszenie Konstytucji, ale tylko takie, które dotyczy wyrażonych w niej norm regulujących wolności lub prawa człowieka i obywatela. Z tego względu, w skardze konstytucyjnej trzeba wskazać konkretną osobę, której wolności lub prawa naruszono, przedstawić oznaczone (poręczone, zapewnione, gwarantowane, chronione) w Konstytucji wolności lub prawa, które naruszono, oraz określić sposób tego naruszenia (art. 53 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK).

3. Skarżący zakwestionował art. 42 § 3 k.k. w brzmieniu: „Sąd orzeka zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio w razie popełnienia przestępstwa określonego w art. 178a § 4 lub jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa określonego w art. 173, którego następstwem jest śmierć innej osoby lub ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, albo w czasie popełnienia przestępstwa określonego w art. 177 § 2 lub w art. 355 § 2 był w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, chyba że zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami”.

4. Jako podstawę skargi skarżący przywołał art. 10 w związku z art. 175 ust. 1, a także art. 45 w związku z art. 178 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji.

4.1. Tymczasem spośród powyższych postanowień Konstytucji tylko art. 45 ust. 1 jest źródłem prawa podmiotowego chronionego za pomocą skargi konstytucyjnej. Pozostałe przywołane w skardze przepisy ustawy zasadniczej wyrażają zasady ogólne, w związku z tym nie mogą być podstawą skargi konstytucyjnej. Artykuł 10 Konstytucji statuuje ustrojową za-

sadę trójpodziału władz, art. 175 ust. 1 – zasadę sądowego wymiaru sprawiedliwości, natomiast art. 178 ust. 1 – zasadę niezawisłości sędziowskiej.

4.2. Zgodnie z art. 45 ust. 1 Konstytucji każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny i bezstronny sąd.

4.3. W swoim orzecznictwie Trybunał przyjmuje, że na treść tego prawa składają się: po pierwsze, prawo do uruchomienia procedury przed niezależnym, niezawisłym i bezstronnym sądem, po drugie, prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności, po trzecie, prawo do wyroku sądowego, tj. prawo do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia danej sprawy przez sąd, oraz po czwarte, prawo do odpowiedniego ukształtowania ustroju i pozycji organów rozpoznających sprawy (zob. wyroki TK z: 16 marca 1999 r., SK 19/98, OTK ZU nr 3/1999, poz. 36; 2 kwietnia 2001 r., SK 10/00, OTK ZU nr 3/2001, poz. 52; 12 marca 2002 r., P 9/01, OTK ZU nr 2/A/2002, poz. 14; 20 września 2006 r., SK 63/05, OTK ZU nr 8/A/2006, poz. 108; 7 grudnia 2010 r., P 11/09, OTK ZU nr 10/A/2010, poz. 128 oraz m.in. postanowienie TK z 14 grudnia 2009 r., SK 49/07, OTK ZU nr 11/A/2009, poz. 173). Ograniczenia prawa do sądu podlegają kontroli Trybunału w kontekście art. 31 ust. 3 Konstytucji.

4.4. Trybunał zauważa, że we wniesionej skardze skarżący nie przedstawił argumentów, które uprawdopodobniałyby naruszenie któregośkolwiek ze wskazanych elementów tego prawa czy uzasadniały tezę o nieproporcjonalnej – w świetle art. 31 ust. 3 Konstytucji – ingerencji ustawodawcy w to prawo. Istota zarzutów sformułowanych w skardze sprowadza się bowiem do zakwestionowania art. 42 § 3 k.k. ze względu na brak możliwości w wyniku jego obowiązywania swobodnego – tj. według swego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę (art. 53 § 1 k.k.) – wymierzenia przez sąd kary odpowiadającej charakterowi i okolicznościom czynu, a także właściwościom i warunkom osobistym sprawcy, co – jak utrzymuje skarżący – „utrudnia sądom realizację zasady trafnej reakcji karnej, a tym samym zasady sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji” (art. 45 w związku z art. 178 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji).

Mając powyższe na względzie, Trybunał stwierdza, że skarżący nie wskazał naruszonych praw, a w konsekwencji nie określił sposobu ich naruszenia. Rozpatrywana skarga nie spełnia więc podstawowego warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 53 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK.

Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy o TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.